

ВХОД ЗА ГРАЖДАНИ:

ФГУ за подобряване на обществените консултации в общините

Проучване на практиките за гражданско участие в община: **Столична община**

Форум Гражданско Участие, в партньорство с Български център за нестопанско право работи по проект „Вход за граждани: ФГУ за подобряване на обществените консултации в общините“. Целта на проекта е подобряване на качеството на обществените консултации в 7 общини и повишаване на гражданската култура и обществена активност чрез въвеждане на модерни работещи механизми. Проектът цели и засилване на капацитета и доверието в членовете на ФГУ чрез работа с тях като местни координатори.

За да сме максимално запознати със ситуацията в конкретната община, правим анализ на практиките и нуждите от подобряване на взаимодействието с гражданите. В този анализ със съдействието на местните координатори търсим предварително отговори на няколко въпроса:

1. Колко често общината е организирала обществени обсъждания в последните три години?
По какви теми?

По отношение на Наредба за провеждане на обществени консултации на територията на Столична община за последните три години е публикувана следната информация:

2017 – 8 писмени консултации и 2 обществени обсъждания: на Проект на Наредба за обществения ред на територията на Столична община (28.09.2017 г.) и на Проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредбата за изграждане, поддържане и опазване на зелената система на Столична община (11.10.2017 г.)

2018 – 28 писмени консултации

2019 – 21 писмени консултации и 1 обществено обсъждане на проект на „Програма за допълнение на програмата за управление на качеството на атмосферния въздух на територията на Столична община 2015 – 2020 г. – намаляване на емисиите и достигане на установените норми за ФПЧ10, по показатели фини прахови частици с размер до 2,5 микрона и полициклични ароматни въглеводороди“ (01.07.2019)

2020 – 50 писмени консултации

**Последните две години поради пандемичната обстановка са провеждани само писмени консултации.*

По отношение на различните Наредби за провеждане на консултации по специфични въпроси:

Публикуваната информация за провеждането на обсъждания по НАРЕДБА за условията и реда за провеждане на обществено обсъждане на проекти по чл. 4 и чл. 5 от Закона за общинския дълг за последните три години е както следва (включващо всички райони на СО):

2018 – 52 покани и обяви за обществени обсъждания, предложения за промяна на планове и други;

Проектът „Вход за граждани - ФГУ за подобряване на обществените консултации в общините“ се изпълнява с финансова подкрепа в размер на 118 000 евро, предоставена от Исландия, Лихтенщайн и Норвегия по линия на ФМ на ЕИП. Основната цел на проекта е подобряване на качеството на гражданско участие и повишаване на гражданската култура и обществена активност на местно ниво.

2019 – 60 покани и обяви за обществени обсъждания, предложения за промяна на планове и други;

2020 – 41 покани и обяви за обществени обсъждания, предложения за промяна на планове и други.

Публикуваната информация за провеждането на **обществени обсъждания** във връзка с Наредба за реда и начина за провеждане на обществени обсъждания в областта на пространственото развитие и устройството на територията на Столична община (Решение № 661 на Столичния общински съвет от 12.10.2017) за последните три години е както следва:

2018 – 26 покани и обяви за обществени обсъждания, представяния на проекти с необходимата документация, заключителни дискусии и други;

2019 – 40 покани и обяви за обществени обсъждания, представяния на проекти с необходимата документация, заключителни дискусии и други;

2020 – 47 покани и обяви за обществени обсъждания, представяния на проекти с необходимата документация, заключителни дискусии и други.

2. Използва ли общината онлайн платформи/ сайтове/ ФБ страница или други модерни технологии за взаимодействие и двустранна комуникация с гражданите?

Като цяло впечатлението е, че наредбите е необходимо да бъдат актуализирани и да има повече дигитални възможности (за провеждане на обсъждания онлайн, за онлайн достъп до документите и други).

Във връзка с пандемичната обстановка са направени адекватни промени през 2021 г. в НАРЕДБА за реда и начина за провеждане на обществени обсъждания в областта на пространственото развитие и устройството на територията на Столична община, а именно чл. 21 и чл. 21 а, според които обществените обсъждания могат да се провеждат и дистанционно (онлайн) и са посочени изискванията, на които трябва да отговаря дистанционното участие (ал.3).

- Да, обществените консултации се организират и ръководят от Столична община на създадения единен електронен портал на обществените консултации, като част от Единния електронен портал на Столична община – www.sofia.bg. На портала на обществените консултации <https://www.sofia.bg/en/public-consultancy-construction> задължително се публикуват всички документи, за които се провеждат обществени консултации, съпътстващите ги документи, постъпилите становища на граждани и организации по повод и по време на провеждане на обществените консултации, както и изготвените оценки на въздействието, при наличието на такива.
- В специална подсекция на сайта на Столична община се публикува информация за провеждането на обсъждания по НАРЕДБА за условията и реда за провеждане на обществено обсъждане на проекти по чл. 4 и чл. 5 от Закона за общинския дълг Столична община/Участвайте/Обществени обсъждания по специални нормативни актове/
- Столична община публикува информация на **интернет страницата на Направление "Архитектура и градоустройство"** по Наредба за реда и начина за провеждане на обществени обсъждания в областта на пространственото развитие и устройството на територията на Столична община, както и на официалния уеб

сайт на съответните райони на Столична община и на официалната Фейсбук страница на съответния район. Освен това с цел осигуряване на информираност и участие на заинтересованата общност на сайта на НАГ са налични и достъпни:

- **Регистър на гражданите и организациите**, желаещи да получават редовно информация свързана с пространственото развитие и устройството на територията на Столична община (*вкл. информация за специфичния предмет на интереси в областта на пространственото планиране и устройство на територията, както и териториалния обхват на дейността на организацията*).
- **Заявление**, достъпно за изтегляне в pdf формат от подстраницата, а също и възможност за подаване на онлайн заявление с електронен подпис. [Регистър на гражданите и организациите, желаещи да получават редовно информация свързана с пространственото развитие и устройството на територията на Столична община](#)
- **Съобщения за обществени обсъждания**

***Приложени са извадки от съответните Наредби!**

3. Моля, опишете поне един казус, който би могъл да послужи като добра практика и/или един - като пример за неефективно проведена консултация. Можете да използвате ориентиловъчно следната структура:

Казус 1:

Тема на обсъждането:
Спиране преминаването на тежкотоварни камиони над 10 т. през квартал Малашевци, гр. София – проблемно ориентиран казус Инициатор – заинтересовани граждани
Години наред в кв. Малашевци, гр.София се нарушава Закона за движение по пътищата, Закона за защита от шума в околната среда, няколко наредби. Тежкотоварни камиони над 10 т. преминават през улиците на квартала. Последствията са: домовете на хората се пропукват, шум и вибрации над допустимите норми /серия от измервания на столична РЗИ/, прах водещ до редица белодробни заболявания на населението. Единичен случай на ТИР блъснал се в къща и съборил тераса, пешеходец блъснат от камион. Откриването на Северна скоростна тангента влошава ситуацията в квартала, защото той става един от малкото изходи за тангентата. Читалището в кв. Малашевци поема отговорността да мобилизира общността на квартала за забрана на преминаването на тежкотоварни камиони през квартала. Кампанията се провежда в периода януари-май 2018 г. Тя започва с обществено обсъждане на проблема с участието на заинтересовани граждани.
Колко участници са се включили в обсъждането? Имало ли е представителност на различните заинтересовани страни?
В общественото обсъждане се включват около 30 граждани от квартала, сред които представители на различни заинтересовани групи: жители по маршрута на тежкотоварните камиони; майки; хора с белодробни заболявания; граждански организации; представители на РПУ и КАТ. Представители на районната администрация и районния кмет се включват впоследствие в обсъжданията с гражданите на квартала.
Формат и място на провеждане на обсъждането, информационна кампания, материали за участниците, структура, модерирание:

Проектът „Вход за граждани - ФГУ за подобряване на обществените консултации в общините“ се изпълнява с финансова подкрепа в размер на 118 000 евро, предоставена от Исландия, Лихтенщайн и Норвегия по линия на ФМ на ЕИП.
Основната цел на проекта е подобряване на качеството на гражданско участие и повишаване на гражданската култура и обществена активност на местно ниво.

Обсъждането се провежда в сградата на НЧ „П.Р. Славейков“ под формата на обща дискусия. Участниците са предварително идентифицирани и поканени от организатора. По време на обсъждането гражданите взимат решение за провеждане на кампания за решаване на проблема с участието им. Дискусията определя по-нататъшните стъпки за провеждане на информационна и застъпническа кампания. Обсъждането се провежда със съдействието на външен модератор.

Резултати и последващи действия от страна на общината:

Последващи действия от страна на гражданите: създаване на инициативен комитет по време на обсъждането, който впоследствие инициира писане на жалби, писма, подписки, сигнали и след неефективност на предприетите мерки – 2 протестни акции за затваряне на маршрути в квартала.

Последващи действия от страна на общината: Инициативния комитет започва преговори с кметовете на два софийски района. Съвместно с общинска администрация и служители на РУ на МВР маркират местата, на които да се ограничи преминаването на тежкотоварни камиони и търсят алтернативни маршрути. Присъстват на заседания на комисията по транспорт на столичен общински излагайки проблема и давайки предложения. Два месеца след ефективните ни действия – в последните дни на май 2018 г. са монтирани пътни знаци, които ограничават преминаването на МПС над 10 т.

Добрите страни в организацията и провеждането:

- Включване на различни заинтересовани страни, включително и потенциално заинтересованите, които могат да бъдат засегнати впоследствие от взетите решения;
- Смяна на ролите – водеща роля на гражданите, които привличат институциите в решаването на проблем, идентифициран от тях;
- Представяне на обсъжданата тема през гледните точки на различните заинтересовани страни;
- Привличане на граждански експерти в процеса на търсене на решения.

Какво би могло да се подобри, за да са по-ефективни обществените обсъждания в бъдеще?

- При обсъждане на конкретни мащабни казуси да се помисли за възможността решението на проблема да се търси на части;
- Да се идентифицират граждански експерти, които са участват в целия процес;

Казус 2:

Тема на обсъждането:

Обсъждане на проект за изменение на плана за регулация и застрояване на УПИ I 146, за обществено обслужване, магазини,... и изменение на плана за регулация за УПИ VIII за озеленяване в режим на Тго, кв. „Красно село“

Казус: Бизнесменът Ковачки получава от общината терен от 7607 кв.м – общинска градинка с аргумента, че притежава сграда от 900 кв. м върху имота срещу ХХ поликлиника. Сделката е сключена на скандално ниска цена от 297 лв. на кв.м и в разрез с мнението на район "Красно село". Според новия устройствен план теренът вече е предназначен за жилищно строителство. След гражданския натиск кметът признава, че сделката е нецелесъобразна и

Проектът „Вход за граждани - ФГУ за подобряване на обществените консултации в общините“ се изпълнява с финансова подкрепа в размер на 118 000 евро, предоставена от Исландия, Лихтенщайн и Норвегия по линия на ФМ на ЕИП. Основната цел на проекта е подобряване на качеството на гражданско участие и повишаване на гражданската култура и обществена активност на местно ниво.

разпорежда изменение на плана за запазване на градинката.
Междувременно фирмата на Ковачки "Ню партнерс" обяви терена за продажба на цена от 7 млн. евро. Срещу ипотека на зелената площ той получава 9 млн. кредит.

Столична община: Под натиска на гражданите предлага компромисни варианти на Ковачки - изменения на устройствения план така, че Ковачки да запази половината от градинката и да дари останалата част на общината. И в този случай той да запази правото да вдига жилищно строителство до 26 м.

Граждански сдружения в квартала не са съгласни с този вариант: «Това ще е нова грешка в опит да се поправи стара.» Те настояват сделката да бъде обявена за нищожна. В този случай обаче и при съгласие на собственика кметството трябва да му възстанови 2 263 332 лв. С предложението проект се променя предназначението на част от терена с цел уплътняване на застрояването, без да е доказана допустимостта на отреждането за ново строителство върху терени, предвидени за озеленени площи, се посочва в становище на общността на Софийски граждански сдружения – инициатива "Граждани за зелена София".

Жителите на кв. Красно село участват активно в обществените обсъждания за частично изменение на плана за застрояване, защитавайки несъгласието си да бъде извършено застрояване на т.нар. Градинка на Ковачки. Настояват тяхното искане да бъде подкрепено от районната администрация и да се запази зелената площ до ХХ поликлиника в кв. „Красно село“, гр. София и недопускане възможност за ново застрояване.

Обществените обсъждания преминават в две фази:

Първа фаза - 2009 – 2011: проведени 4 обществени обсъждания без постигане на съгласие. Обсъжда се частично изменение на плана за застрояване. В резултат на обсъжданията изпълнението на плана е прекратено.

Втора фаза – 2018: проведени 2 обществени обсъждания (с участието на гл. архитект Здравков и кмета на района). Целта на общественото обсъждане е изменение на плана за регулация и застрояване на 8 етаж с капацитет 120 нови жилища с 2 подземни нива в 240 паркоместа в градинката. Планът за застрояване е одобрен през 2013 г., като предвижда и озеленяване за сметка на инвеститора.

Колко участници са се включили в обсъждането? Имало ли е представителност на различните заинтересовани страни?

Втора фаза, втора дискусия: В общественото обсъждане се включват над 100 граждани, сред които представители на различни заинтересовани групи зад които стоят противоположни интереси: Столична община; Главен архитект; Администрация район „Красно село“; едър бизнес – инвеститори; дребен местен бизнес; живущи в близост до терена; майки, пенсионери – ползващо зелените площи за отдих; собственици на парцели на терена, които имат инвестиционни намерения; граждански сдружения – „Бели брези“, инициатива „Граждани за зелена София“, обществен съвет район „Красно село“; Поликлиника (собственик на част от терена); Граждански експерти – архитекти и юристи.

Формат и място на провеждане на обсъждането, информационна кампания, материали за участниците, структура, модерирание:

Заседателната зала на Район „Красно село“

Формата: обща дискусия с представители на различните заинтересовани страни.

Обсъждането се провежда със съдействието на външен модератор.

Обсъждането протича като се представят обобщени становища в резултат на първата дискусия. Представяне на мнения по регламент. Воден е протокол, който е публичен.

Резултати и последващи действия от страна на общината:

Последващи действия от страна на общината: В резултат на проведените обсъждания е спряно застрояването на спорния терен.

Добрите страни в организацията и провеждането:

- Общественото обсъждане не е еднократен акт с гражданите, а процес на въвличане в обсъжданата тема;
- Включване на различни заинтересовани страни, включително собственици на терена, потенциални инвеститори. Представят се и се обсъждат различни гледни точки зад които стоят различни интереси. Надделяват интересите на гражданите.
- Ключова роля на гражданските експерти – дават равностойност в дискусиата;
- Участниците в обсъждането следят развитието на казуса, след като са участвали и са вложили „гражданската си енергия“.

Какво би могло да се подобри, за да са по-ефективни обществените обсъждания в бъдеще?

- Да се избягва допускане на съмнения, че гражданите се включват за да легитимират вече взети решения на общината (подкрепящи инвеститорските намерения);
- Гражданите да бъдат уведомени навреме за обсъжданията;
- Да не се допуска втвърдяването на позициите на участниците в обсъждането, защото тогава баланс и компромиси са трудно постижими;
- Организаторите да внимават да не допуснат съмнения за легитимиране на частни интереси. Да се има предвид въпросът на гражданите: Всяко ново предложение за сметка на какво се предлага?
- При казуси с разнопосочни интереси трябва да се ползва външен/ неутрален модератор.
- Да се внимава да не се пропусне заинтересована страна, защото тя може да блокира по-нататъшната работа по казуса.